

Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı (2)

İçeriği Yazan: [Eren GÜNER](#) [1] Zaman: Pzt, 22/07/2013 - 08:16

Referans İçerik: [Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı](#) [2]

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünmesin

Bir önceki yazıda Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı'nın çıkış noktasından ve Türkiye açısından kısa geçmişine değindik. Bu yazıda da şartın içeriğine kafa yoracağız.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki çekinceleri kaldırmak demek o maddelerin ülke içerisinde aynen uygulanacağı anlamına gelmiyor maalesef. Hali hazırda kabul edilen maddelerden dahi pratikte uygulanmayanlar var. Örneğin 9. Maddenin kabul edilen 3. Paragrafı yerel makamlara merkezin koyduğu sınırlar çerçevesinde yerel vergi ve harçları belirleme hakkı verse de pratikte belediyelerin böyle bir hakkı bulunmamakta. Dolayısıyla her zaman söylediğimiz gibi atılması gereken ilk adım "zihinlerimizdeki çekinceleri" kaldırmak. Yoksa kabul edilen maddeler bir "pazarlama" faaliyetinden öteye gidemez.

Türkiye 1992 yılında aldığı bakanlar kuru kararıyla birinci bölümde yer alan 30 paragraftan 10'una çekince koydu. Bölümleri kısa tutabilmek adına bu paragrafların 4'ünü bu bölümde kalan 6'sını da sonraki bölümde inceleyeceğiz. Başlayalım;

4. Maddenin 6 paragrafı: Yerel makamları doğrudan ilgilendirilen planlama ve karar süreçlerinde kendilerine danışılması.

Çekince konulan 10 madde arasında belki de en makul olanı diyebiliriz. Merkezi yönetimin kendilerini ilgilendiren kararlarda halk tarafından seçilmiş yerel yönetimlere danışılmasında bir sakınca bulmak güç. En nihayetinde madde hiçbir yaptırım içermiyor, yalnızca yerel yönetimlerin idaresi altındaki insanların yaşayışlarındaki yapılacak herhangi bir değişim konusunda demokratik yöntemlerle seçtikleri temsilcileri vasıtasıyla söz sahibi olmalarını öngörüyor. Kaldı ki mahalli idareler kanunumuzda da yer alan "*Mahallî idarelerin menfaatlerinin korunması, gelişmelerine yardımcı olunması, personelinin eğitilmesi ve mahallî idarelerle ilgili kanun hazırlıklarında görüş bildirilmesi amacıyla il özel idarelerini ve belediyeleri temsil etmek üzere ülke düzeyinde sadece birer birlik kurulabilir.*" maddesi bu şarta konulan çekincenin kaldırılabilceğini bize işaret ediyor.

6. Maddenin birinci paragrafı: Kanunla düzenlenmiş daha genel hükümlere hâlel getirmemek koşuluyla, yerel makamlar kendi iç idari örgütlenmelerini, bunları yerel ihtiyaçlarla uyumlu kılmak ve etkin idare sağlamak amacıyla, kendileri kararlaştırabileceklerdir.

Bu maddede öncelikle "kanunla düzenlenmiş daha genel hükümlere hâlel getirmemek koşuluyla" kısmına dikkat etmekte fayda var. Bu sayede merkezi yönetimin iç örgütlenmenin belirlenmesine işinin genel çerçevesini çizebileceği belirtiliyor. Merkezi yönetimdeki bir grup insanın memleketin her köşesinde bulunan ve ayrı birer tüzel kişiliği olan belediyelerin memur, daire başkanı vb. sayısından birbirleriyle çalışma yöntemlerine kadar her noktayı belirlemesi pek sağlıklı olmasa gerek. Hemen bu noktada Türkiye'ye baktığımızda Belediyeler Kanunu'nun 48. Maddesiyle bu konunun da

düzenlendiğini görüyoruz. Bakalım ne diyor bu madde; *“Beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro sistemine uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur.”* Çerçeve belli, gerisi yerelde serbestlik. Bu maddenin de kabul edilmesinde pek sakınca yok gibi öyle değil mi?

7. maddenin 3. Paragrafı: Yerel olarak seçilmiş kişilerin görevleriyle bağdaşmayacak işlev ve faaliyetler kanunla veya temel hukuki ilkelere göre belirlenir.

Üzerinde uzun uzadıya konuşmaya gerek yok. Bir hukuk devletinde olması gereken de bu değil mi?

8. maddenin 3. Paragrafı: Yerel makamların idari denetimi, denetleyen makamın müdahalesinin korunması amaçlanan çıkarların önemiyle orantılı olarak sınırlandırılmasını sağlayacak biçimde yapılmalıdır.

“Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilatının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor haline getirerek ilgililere duyurmaktır.” 2005 yılında kabul edilen Belediyeler Kanunu’nun 54. Maddesi. Zaten bu madde ile denetleme faaliyetini tarafsız olarak, amacı rehberlik etmek, yardımcı olmak olarak belirlenmiş şekilde yapılacağını tespit eder durumda. Kaldı ki yapılan işin niteliğinin sonuçlarıyla orantılı olması kavramı hukuktan iktisada her türlü platformda adil bir toplumun olmazsa olmazlarından.

Bu bölümü de bitirmeden önce temas etmenin faydalı olacağını düşündüğüm son nokta “özerklik” kavramı olacak. Türkiye’de Kürt Sorunu üzerinden dokundukları hassasiyetlerle siyasi rant devşirmeyi kendine görev edinmiş politikacılar sebebiyle bu kavrama karşı bir önyargı olduğu ortada. Dikkat edilmesi gereken üniter yapı içerisindeki “özerk yerel yönetim” kavramının “siyasal özerklik” kavramıyla karıştırılmaması. Bakalım şartın 3. maddesinin “özerk yerel yönetim” kavramının anlatan 1. paragrafı ne diyor: *“Özerk yerel yönetim kavramı yerel makamların, kanunlarla belirlenen sınırlar*

çerçevesinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü kendi sorumlulukları altında ve yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı ve imkanı anlamını taşır.”

Gelecek bölümde çekince konulan diğer 6 madde ile devam edeceğiz.

Not: Şartın tamamına ulaşmak için Avrupa Konseyi sitesinin linki:

<http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/PDF/Turkish/122-Turkish.pdf> [3]

Eren GÜRER

eren.gurer@politikadergisi.com [4]

Devam Eden İçerik: [Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı \(3\)](#) [5]

Yorumlar

Son Bir Kez Daha Uyarı!

İçeriği Yazan: Mehmet ÇAĞIRICI Zaman: Pzt, 22/07/2013 - 12:44

Sayın Eren,

Siz hâlâ inadım inat diyerek ısrarla "özerklik" konusunda ülkede egemen olan görüşün "**ön yargılı**" olduğunu iddia ediyorsunuz. Bakınız bu yazınızın son paragrafında aynen şöyle ifade ediyorsunuz: "**Türkiye’de Kürt Sorunu üzerinden dokundukları hassasiyetlerle siyasi rant devşirmeyi kendine görev edinmiş politikacılar sebebiyle bu kavrama karşı bir önyargı olduğu ortada**"

Sanki bütün mesele "özerk yerel yönetim" ile "siyasal özerklik" kavramlarının karıştırılmasından kaynaklanıyormuş gibi, konuyu **basitleştirmeye** ve **saptırmaya** çalışıyorsunuz.

Bir defa "Özerklik" nedir?

Özerklik, merkez ve yerel yönetimlerin hiyerarşik bir yapıda sorumluluk ve yönetim yetkilerinin paylaşımında, yerel veya alt birim yönetimlerinin **merkeze göre daha bağımsız** bir yönetim yetkilerine ve olanaklarına sahip olmasıdır.

Kısaca, Özerklik doğrudan "siyaset" kavramıyla değil, "yönetim" kavramıyla alakalıdır. Dolayısı ile kurum ve kuruluşların faaliyet alanları ise ekonomi, siyaset, askeri, kültürel alalarda sınırlı olduğu için de "özerklik" uygulanan kurum ve kuruluşun faaliyet alanına bağlı olarak ta özerklik, "siyasi özerklik" veya "ekonomik özerklik" veya "kültürel özerklik" vs. gibi farklı kategorilere ayrılabilir.

Kısaca, kavram karışıklığı ülkede değil, sizin kafanızda oluşmuş!

Bakın ülkemizde ve bölgede şu sıralar neler oluyor?

İç savaşın egemen olduğu Suriye'nin Türkiye sınırında PKK'nın uzantısı olan PYD, PKK'nın AKP ile yaptığı benim "ateş kes" dediğim, onların "Barış" olarak adlandırdığı süreçle Türkiye'den gelen teröristlerle takviye edilerek bölgesel egemenlik uğruna Suriye'deki terörist El Nusra ile çatışmalara girdiler. PKK'nın veya PYD'nin amacı, bu bölgede "Özerk Kürdistan" ilan etmek olduğunu ilan ettiler.

1991 ve 2001 Irak emperyalist işgali ile Kuzey Irak'ta ise Barzani yönetiminde özerk Kürt bölgesi ise zaten resmen oluşmuş durumda. Daha dün, Kuzey Irak Bölgesel Kürt yönetimi Başkanı Mesut Barzani, Irak, Türkiye, İran ve Suriye'deki Kürt partilerine Kürt Ulusal Kongresi hazırlığı için çağrıda bulundu.

Bütün bunlar sizce ne anlama geliyor?

Ben söyleyeyim: "Birleşik bir büyük Kürdistan devletinin kuruluş hazırlıkları" anlamını taşıyor..

Irak Kürtleri ve Suriye Kürtleri Büyük Kürdistan kurma yolunda "özerklik" kazanarak ilk aşamayı tamamlamış durumdalar. Bu bağlamda Türkiye deki durum ise şöyle:

Özerklik, AKP-PKK ortaklığı ile hemen hemen **fiilen** Doğu ve Güneydoğu illerinde gerçekleşmiş sayılır. Hatta PKK, kendi polis güçlerini kullanıp, kimlik kontrolleri yaparak özerkliğin pratiğini yapmaya çalışıyor. Eksik olan sadece, fiilen gerçekleşen özerkliğe **hukuki bir meşruiyet kazandırmak!**

Bakın "Açılım" sürecinin ikinci bölümünde BDP heyeti ile Öcalan arasındaki ilk İmralı görüşme protokolünde Öcalan ne diyor?

"Federasyon veya özerklik talebimiz yok...bunun yerine "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın kaldırılması talep edilmelidir."

Şimdi size soruyorum: Bütün bu büyük tabloyu göz önünde tutarak sizin iki bölümde yayınladığınız bu makalelerin ana işlevi ne anlama geliyor?

Bu sorunun yanıtını yine ben vereyim: Siz, "Politikadergisi" portalını, ülkemizi bölecek bu sürecin meşrulaştırılmasına katkıda bulunmak için bir tartışma platformu olarak kullanıyorsunuz!

Bana istediğiniz yanıtı yazabilirsiniz. Benim size yazdığım bu son yorumdur!

Saygılar.

Mehmet Bey, Son yorumunuzu

İçeriği Yazan: Eren GÜRER Zaman: Pzt, 22/07/2013 - 20:25

Mehmet Bey,

Son yorumunuzu yaptığınız "bölücüler" listesine ben de eklendim demek. Ne oldum dememeli ne olacağım demeli insan. Bence de bana yazmayın artık, onun yerine kendinize vakit ayırın. Faydası olur.

Özerklik ile ilgili yorumunuzda yazdıklarımla çelişen herhangi bir şey göremedim. Özerklik tanımınıza itiraz etmiyor, uygulanması gerekenin bu olduğunu düşünüyorum.

Söylediğiniz gibi özerkliğin çeşitleri vardır, "üniter devlet"e bağlı yerel yönetimlerin özerkliğinin şart ile nasıl tanımlandığını söylüyor ve bunun siyasal özerklikten farklı olduğunu belirtiyorum.

Barzani'nin çağrısından, PYD ve El Nusra'nın çatışmasından, son dönemde Güneydoğu'da yaşananlardan bahsetmişsiniz. Teşekkür ederim zahmet ettiğiniz için, zaten haberdardım.

Öcalan'ın da "Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı"nın yeterli olduğunu düşündüğünü söyleyerek şartı kötülemeye çalışmışsınız. Dünya'da hayvanlar üzerinde deney yapılmasını yasaklayan kişi kimdir bilir misiniz? Hitler. Bir kimsenin kötü olması veya kötü şeyler yapması söylediği/yaptığı doğruları da yanlışlamaz.

Ağzından demokrasi kelimesini düşürmeyen birinin kendinden farklı düşünen insanları sürekli bölücü vb. olarak tanımlaması da ne acayip bir ironidir. Ben de "ülkeyi bölünmeye götürecek süreci meşrulaştırmak" için burayı bir araç olarak kullanıyormuşum. Siz beni güldürdünüz, Allah da sizi güldürsün.

Son bölümde yazacaklarım zaten daha kapsamlı bir yanıt olacaktır.

Teşekkürler,

- [Analiz](#) [6]

Kaynak URL (04/05/2024 - 07:56 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/avrupa-yerel-yonetimlere-ozerklik-sarti-2>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/eren-gurer>

[2] <http://politikadergisi.com/makale/avrupa-yerel-yonetimlere-ozerklik-sarti>

[3] <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/PDF/Turkish/122-Turkish.pdf>

[4] <mailto:eren.gurer@politikadergisi.com>

[5] <http://politikadergisi.com/makale/avrupa-yerel-yonetimlere-ozerklik-sarti-3>

[6] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/analiz>